

3. Phát động phong trào Ngày Văn Hóa Champa

Sau khi nhận được sự đỡ đầu của Bộ Trưởng X. Deniau, Đại Tướng Guy Simon, Gs. P-B. Laont và linh mục G. Moussay, Trung Tâm Champa tiến hành phát động phong trào mang tên là “Ngày Văn Hóa Champa” được tổ chức lần đầu tiên vào năm 1984 tại thủ đô Paris, nhân dịp Katé, một lễ hội truyền thống Champa. Sự chọn lựa ngày Katé không mang nội dung tín ngưỡng, nhưng mang tính chất văn hóa. Ai cũng biết, Katé là lễ tục của người Chăm Ahiér, nhưng đã trở thành di sản văn hóa của Champa. Chính vì thế, Trung Tâm này không tổ chức lễ Katé, vì đa số thành viên của Trung Tâm Champa không phải là Chăm Ahiér, mà chỉ lợi dụng mùa Katé để tổ chức “Ngày Văn Hóa Champa” nhằm chuyển tải đến mọi người di sản văn hóa của vương quốc này qua các màn văn nghệ truyền thống. Kể từ đó, “Ngày Văn Hóa Champa” nhân dịp Katé được tổ chức hàng năm tại Âu Châu, trở thành một lễ hội Champa tại hải ngoại không có

Đoàn văn nghệ Champa

mục tiêu mua vui cho khán giả đại trà mà là phương tiện nhằm phát triển chiến lược phổ biến di sản lịch sử và nền văn minh Champa tại hải ngoại.

Trách nhiệm của Chế Linh và Từ Công Phụng

Gs. Charles Mayer (deo gương bên trái), cố vấn nghệ thuật sân khấu Champa

Nói đến “Ngày Văn Hóa Champa”, thì phải nói đến công lao của Chế Linh và Từ Công Phụng, hai ca nhạc sĩ nổi tiếng gốc người Chăm đã đứng ra điều hành và thiết kế hàng năm chương trình văn nghệ có tầm vóc dành cho khán giả nước ngoài.

Sự hiện diện của Chế Linh và Từ Công Phụng đã cấu thành động cơ thiết yếu cho sự thành công của ngày văn hóa, làm tăng cường thêm chất lượng và giá trị nghệ thuật sân khấu hầu đền đáp lại sự hưởng ứng nhiệt tình của chính khách người Pháp có mặt trong hội trường. Kể từ đó, Chế Linh và Từ Công Phụng trở thành một biểu tượng mà Trung Tâm

Chế Linh

Từ Công Phụng

Champa thường dùng làm bích chương quảng cáo
hầu thu hút khán giả hướng về “Ngày Văn Hóa
Champa” tại hải ngoại.

Vai trò của quan khách tham dự

Lần đầu tiên trong lịch sử của Cộng Hòa
Pháp, tên gọi Champa được vang dội hàng năm
trong khắp thủ đô Paris qua bích chương quảng cáo
“Ngày Văn Hóa Champa” nhân dịp Katé, thường
được tổ chức trong hội trường trang nghiêm đầy
nguyệt khán giả không phải là quần chúng đại trà mà

Hội trường nhân dịp Ngày Văn Hóa Champa. Từ trái sang phải, kể từ người thứ 5: Y Lo Niê,
Bộ Trưởng X. Deniau, Đại Tướng G. Simon, Bà Nelly Olin, Thị Trưởng Garges les Gonesse
nơi đặt trụ sở Trung Tâm Champa

Y Lo Nie, Chủ Tịch Trung Tâm Văn Hóa Champa

là những quan khách chọn lọc, tập trung những nhân vật quan trọng trong chính quyền, chuyên gia nghiên cứu khoa học, cơ quan truyền thông và báo chí Pháp, các đại diện ngoại giao đoàn của một số quốc gia thuộc khu vực Đông Nam Á.

Ngày Văn Hóa Champa thường đặt dưới quyền khai mạc của Bộ Trưởng X. Deniau và lúc nào cũng có sự hiện diện của Đại Tướng G. Simon, bà Nelly Olin, Thị Trưởng Garges les Gonesse nơi có trụ sở của Trung Tâm Champa, Gs. P-B. Lafont, Linh Mục G. Moussay.

Trong bài diễn văn ngắn gọn trong “Ngày Văn Hóa Champa” đầu tiên vào năm 1984, Bộ Trưởng X. Deniau tuyên bố một câu đầy ý nghĩa:

Bộ Trưởng Xavier Deniau khai mạc Ngày Văn Hóa Champa nhân dịp Kate 1984

Màn văn nghệ Tây Nguyên

“Trong suốt chiều dài của lịch sử, Cộng Hòa Pháp lúc nào cũng mở rộng bàn tay đón nhận biết bao nhiêu dân tộc trên lãnh thổ của mình, trong đó có dân tộc thuộc khu vực Đông Nam Á, như người Việt, Khmer, Lào, Thái, v.v. Hôm nay, Cộng Hòa Pháp nên đốt thêm một ngọn nến để đón nhận thêm một dân tộc nữa mà công dân Pháp chưa hề biết đến họ là ai, đó là dân tộc Champa, một vương quốc có một nền văn minh cao độ nằm ở miền trung Việt Nam xưa kia”.

Lời tuyên bố của Bộ Trưởng X. Deniau được loan truyền rộng rãi trên mặt báo chí và đài phát thanh Pháp đã nói lên sự quan tâm của cá nhân ông ta và chính phủ Pháp đối với vấn đề nhân quyền và di sản văn hóa của dân tộc Champa bản địa tại miền trung Việt Nam hôm nay.

Bà Nelly Olin, Thị Trưởng Garges Les Gonesse, khai mạc Ngày Văn Hóa Champa nhân dịp Kate 1986, có sự hiện diện của Bộ Trưởng X. Deniau

Sự hiện diện của một số chính khách quan trọng người Pháp trong “Ngày Văn Hóa Champa” nhân dịp Kate đã mang lại cho dân tộc Champa một niềm hãnh diện lớn lao, một hậu thuẫn tinh thần giúp dân tộc này có một chân đứng vững mạnh trong cộng đồng người Đông Dương tị nạn tại Âu Châu, một thông điệp văn hóa mang một nội dung rõ ràng: dân tộc Champa có một chiều dài lịch sử và một nền văn hóa phồn thịnh cấu thành di sản văn hóa của nhân loại, cần được phát triển và bảo tồn. Cộng hòa Pháp trở thành trung tâm thế giới góp phần tích cực nhất vào công trình nghiên cứu, phổ biến và bảo tồn văn hóa Champa nói riêng và sự tồn tại của dân tộc này nói chung.

Phú Thị Mận có đôi lời đón chào quan khách

Ý nghĩa của Ngày Văn Hóa Champa

Ngày Văn Hóa Champa nhân dịp Kate do Trung Tâm Champa tổ chức tại Paris là một biến cố chính trị. Lần đầu tiên trong lịch sử cận đại, lễ hội này đã quy tụ hầu hết các sắc dân Champa sinh sống ở Âu Châu, trong đó có sắc dân Radê, Jarai, Bahnar, Sedăng, Stiêng, Chăm Kampuchia, Chăm Châu Đốc, Chăm Phan Rang và Phan Rí. Mỗi sắc tộc đều trình diễn một màn văn nghệ tiêu biểu nhất của văn hóa mình, bên cạnh với tiếng ca của Chế Linh và Từ Công Phụng, và màn độc vũ của Phú Thị Mận, vũ sư điệu múa Chăm từ Hoa Kỳ sang tham dự.

Ngày Văn Hóa Champa nhân dịp Katé còn có một ý nghĩa khác nữa, đó là nơi hội ngộ hàng

Ya Chau, gốc dân tộc Churu, trưởng ban nhạc của Trung Tâm Champa

Lễ khai mạc Ngày Văn Hóa Champa 1986. Từ trái sang phải: Y Suai, cố vấn Trung Tâm Champa, Đại Tướng G. Simon, Bà Thị Trưởng Nelly Olin, Bộ Trưởng X. Deniau, Gs. P-B. Lafont, Y Lo Nie

năm của tất cả thành viên chấp nhận họ là thần dân Champa xưa kia, có cùng chung một nguồn gốc lịch sử của một vương quốc đa chủng tộc, đa tôn giáo và đa văn hóa. Chính vì thế, mọi sinh hoạt của tổ chức đều dựa vào một qui ước chung: Trung Tâm Văn Hóa Champa là không gian liên đới giữa những thành viên kết hợp với nhau trên danh nghĩa dân tộc Champa, không phân biệt tôn giáo, chủng tộc, địa phương và đảng phái chính trị, nhằm xây dựng một dự án chung hầu bảo vệ sự sống còn của dân tộc này trên đà bị diệt chủng.

Ảnh kỷ niệm với Chế Linh và bà Phú Thị Mận tại tư gia Po Dharma